

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Rationes S. D. pro implicantia hujus possibilitatis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

mò: Quamvis DEUS sit extra objectum connaturale & proportionatum intellectus, tamen ratione potentia obediencialis intellectus elevari potest ad videndum DEUM, ergo idem dicendum de oculo corporeo. Resp. DEUM esse sit extra objectum, ut vocant, intensivum & proportionatum nostri intellectus, hoc est, ad quod intellectus proprius & nativis viribus potest pertingere; non tamen esse extra objectum specificativum extensivum & adæquatum: dum econtra DEUS & quisquis alius spiritus est extra objectum adæquatum & specificativum oculi, non tantum secundum gradum specificum, secundum quem limitatur ad objectum lucidum & coloratum, sed etiam secundum gradum congruum vitæ corporeæ sensitivæ. Si dicas: Plus distat essentia divina à finito intellectu, quam spiritus à corpore, distinguo: in ratione entis, concedo: in ratione potentia & objecti, nego: sic enim (ut mox apparebit) habent majorem convenientiam in gradu immaterialitatis.

19. Objic. secundò. Instrumenta corporea divinitus elevantur ad producendos effectus spirituales, qui sunt extra sphaeram activitatis ipsorum,

veluti cum ignis infernalis torquet demones, cum Sacramenta physicè producant gratiam: ergo etiam potentia corporea elevari potest ad videndum DEUM, quantumvis sit extra objectum proportionatum ipsius. Resp. esse disparitatem, quòd potentia cognoscitiva principaliter influant in suas operationes; & ab iis, sicut etiam ab objectis speciem accipiant: at instrumenta extrinsecus assumuntur à causa principali, ut ipsius intentioni & virtuti deserviant, neque à suis actibus & effectibus intrinsecam speciem sortiuntur.

Objicies terciò. Quid impedit, ne DEUS secundum visionem intellectualem ponat in oculo? sed cum oculus corporeus videret DEUM, utpote in se habens visionem DEI. Resp. in primis casum esse impossibilem, quia visio intellectualis, cum sit essentialiter vitæ secundæ intellectualis, si in oculo corporeo poneretur, non esset amplius visio intellectualis. Secundò, dato non concessio antecedente, necdum tamen oculus corporeus posset denominari videns DEUM: quia illa visio oculi non informaret modo vitali, & quatenus vitalis actualitas ipsius, sed præcisè modo mortuo, & quatenus recepta in subiecto inhaesionis.

ARTICULUS IV.

Sine possibilis intellectus creatus, qui connaturaliter DEUM videat?

S U M M A R I A.

1. Veritas fidei.
2. Prima ratio ex illo axioma: Modus cognoscendi sequitur modum essendi.
3. Secunda. quòd cognoscens & cognitum connaturale debeant esse in eodem gradu immaterialitatis.
4. Tertia ex supernaturalitate actus.
5. Instantia de DEO, Angelo, anima &c.
6. Cognitum inferius non excedit capacitatem superioris cognoscentis.
7. Angelus inferior est in eodem gradu immaterialitatis generica cum superiori.
8. Anima rationalis alteram non videt intuitivè, quia est corporea ut quo.
9. Abstractiva cognitio attingit actum purum per species alienas.
10. Connaturalitas videndi DEUM in Beato est extrinseca.
11. Implicat complexum naturale tanta perfectionis, quam est intellectus cum lumine glorie.
12. Implicantia substantia creata supernaturalis ex multiplici ratione.
13. Varia absurda ex opposita sententia.
14. Quid probet modus supernaturalis?
15. Quomodo participetur ratio substantia increata à creaturis?
16. Repugnat creata substantia supernaturalis, quæ creata substantia.
17. Cur in ordine naturæ participetur ratio substantia?
18. Accidens supernaturale, cur non exigat subiectum connaturale?

§. I.

Rationes S. D. pro implicantia hujus possibiliteris.

DE fide certum est, quòd homo secundum potentiam ordinariam viribus naturæ non possit pertingere ad claram DEI visionem. Constat ex Apostolo Rom. 6. *Gratia DEI vitæ aeterna*, ergo supra vires naturæ. Item ex 1. Tim. 6. *qui lucem habitat inaccessibleem*, &c. in quæ verba D. Anselmus: *si inaccessibleis est lux, in qua ipse manet, quomodo nobis dicitur, accedite ad eum & illuminamini? sed inaccessibleis est viribus nostris, acceditur autem muneribus suis*. Eodem sensu dicit 1. Cor. 2. *quæ DEI sunt nemo cognovit, nisi spiritus DEI*, & Matt. 11. *Christus: Nemo novit Filium, nisi Pater, & cui voluerit Filius revelare*, II. 64. *Oculus non vidit DEUS absque te, quæ preparasti diligentibus te: quæ tametsi de cognitione per fidem accipi possint & debeant, hoc ipso tamen concludunt, non posse dari claram visionem per vires naturæ; siquidem ista æquè supernaturalis, & incomparabiliter perfectior est cognitione fidei*. Constat etiam ex definitione Concilii Viennensis, juxta c. *ad nostrum*. Clement. d. *Hereticis*, ubi damnatur iste error Be-guardorum: *anima non indiget lumine glorie ipsam elevante ad DEUM videndum, & eo beate fruendum*. Controversia igitur est, siene hoc saltem possibile de potentia extraordinaria ubi (ut rectè advertit Reding q. 4. a. 1. controv. 3.) major

major est dissenso in probatione implicantiæ, quam in ejus concessione.

CONCLUSIO. *Est simpliciter impossibile, ut intellectus creatus viribus naturalibus DEUM clare videat.* Ita S. D. hic. a. 4. & 5. ad 3. Probatur primò ex illo axiomate: *Modus cognoscendi sequitur modum essendi.* Ut DEUS ab aliqua creatura clare videretur, ut in se est, deberet cognosci juxta modum essendi sibi proprium & quem in se habet: sed juxta hunc modum naturaliter videri à creatura non potest. ergo. Major est ens infinitum, actus purus &c. non videtur quidditative, ut in se est. Minor in qua est difficultas, probatur: Quilibet natura intellectualis connaturaliter cognoscit suum objectum juxta modum essendi sibi proprium; sed modus essendi cujuslibet creaturæ est infinites inferior, quam modus essendi, quem DEUS habet in se ipso: ergo non est dabilis aliqua creatura intellectualis, que connaturaliter DEUM videat, juxta modum essendi, quem habet in se ipso. Nam modus essendi creaturæ est finitus, limitatus, compositus, ideoque DEUM non nisi admodum entis compositi connaturaliter potest cognoscere, quod non est intuitivè, sed abstractivè cognoscere. Major probatur: tum quia modus cognoscendi est proprietas naturæ intellectualis, adeoque commenturatur naturæ: tum etiam ex inductione cognoscendum; nam quia anima bruti corporea est & materialis, nil nisi materiale, & per species materiales cognoscit; anima rationalis, quia unita corpori, cognoscit omnia per species spirituales; sed tamen à phantasmatibus acceptas, adeoque dependenter à corpore: Angelus, quia est substantia saltem metaphysicè composita, nihil intuitivè & quidditivè cognoscit, quam ens potentialitati permixtum, DEUS quia actus purus, se ipsum connaturaliter cognoscit & intuetur per suam essentiam.

Constat. Modus cognoscendi connaturalis enti infinito, non potest fieri connaturalis enti finito, nisi quatenus participat naturam entis infiniti: sed modus intuitivè & quidditivè videndi divinam essentiam, est connaturalis enti infinito: ergo non potest fieri connaturalis alicui creaturæ, nisi quatenus per gratiam & lumen gloriæ elevatur ad participationem divinæ naturæ & intellectualitatis.

3. Probatur secundò. Potentia cognoscitiva debet esse in eodem gradu immaterialitatis cum objecto connaturaliter cognito: sed implicat, ut intellectus creatus sit in eodem gradu immaterialitatis cum DEO clare viso: ergo implicat ut DEUS clare visus sit objectum connaturale creati intellectus. Major probatur: cognitio fit per hoc, quod cognitum est in cognoscente: ergo ut cognitio fiat connaturaliter, debet etiam ex parte cognoscentis esse capacitas connaturalis ad recipiendum objectum: sed nisi sit tanta immaterialitas ex parte potentia cognoscitiva, quanta est ex parte objecti cognoscibilis, non est connaturalis capacitas ipsius: non enim minus intellectualitas seu intelligibilis capacitas accipitur ex immaterialitate, quam intelligibilitas objecti: ergo nisi potentia cognoscitiva sit in eodem gradu im-

materialitatis cum objecto, non potest illud connaturaliter cognoscere, ut in se est.

Probatur tertio. Actus per essentiam supernaturalis non potest elici viribus naturæ: aliàs esset, & non esset supernaturalis: sed visio DEI ut in se est, est actus per essentiam supernaturalem; non enim minus objectum specificativum visionis, quam principia ipsius sunt supernaturalia: ergo non potest elici viribus naturæ. Sed contra istas rationes.

§. II.

Solvuntur instantiæ Adversariorum.

Objicies primò. DEUS & Angeli vident connaturaliter objecta materialia. & 2. Angelus inferior superiorem; nec tamen conveniunt in gradu immaterialitatis. 3. Tametsi animæ rationales in gradu immaterialitatis conveniant, tamen in hoc statu una intuitivè non videt alteram. 4. Licet DEUS etiam abstractivè cognitus sit actus purus, tamen habemus de ipso connaturalem cognitionem abstractivam. 5. Lumen gloriæ & totum complexum ex intellectu beati & lumine gloriæ infinite distat ab actualitate divinæ essentia; & tamen intellectus instructus lumine gloriæ connaturaliter DEUM videt: ergo falsum est, quod objectum & potentia cognoscens debeant esse in eodem gradu immaterialitatis.

Respond. ad primum primò. Cognitum minoris actualitatis, ut sunt objecta materialia respectu DEI & Angeli, tamen posse esse in cognoscente superiori, cum non adæquet, multò minus excedat capacitatem ipsius: & cognitum majoris actualitatis, qualis est essentia DEI ut in se est, non potest esse connaturaliter in inferiori cognoscente, siquidem excedit capacitatem ipsius. Resp. secundò. Etiam materialia à DEO & Angelis cognosci, juxta proprium modum immaterialitatis: nimirum à DEO per suammet divinam essentiam, ab Angelo per species spirituales infusas, unde instantia manet ipsis Adversariis solvenda.

Ad secundum Resp. quod licet Angelus inferior sit in minori gradu immaterialitatis specificæ secundum accessum ad actum purum, esse tamen in eodem gradu immaterialitatis genericæ secundum recessum à materia physica, quod sufficit, ut unus alterum quidditivè & intuitivè possit videre.

Ad tertium Resp. ideo animam rationalem in hoc statu non posse videri intuitivè: quia licet habeant eundem essendi modum, iste tamen est corporeus ut quo, & in operationibus suis à materia dependens.

Ad quartum Resp. In abstractiva cognitione actum purum, non cognosci ad modum actus puri & ut in se est, sed ad modum cognoscentis & per species alienas, in visione autem deberet cognosci ut in se est, & secundum proprium modum essendi.

Ad quintum Resp. Intellectum elevatum lumine gloriæ connaturaliter videre DEUM, connaturalitate non intrinsecus in intellectu radicata,